

UNIwersytet
WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE

WYDZIAŁ LEKARSKI, COLLEGIUM MEDICUM
KATEDRA MEDYCYNY RODZINNEJ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH

10-082 Olsztyn, ul. Warszawska 30, tel. (89) 524 61 65, fax (89) 523 45 07

Konkluzja lec.
pozytywny wniosek
dywizyjnie
Z-ca Przewodniczącej
Rady Dyscypliny Nauki Medyczne
prof. dr hab. Tomasz Grzybowski

Recenzja rozprawy doktorskiej lekarz Sandry Janiak pt. „Przyczyny wahań rodziców wobec szczepień ochronnych dzieci oraz rola personelu medycznego w podejmowaniu decyzji szczepiennych”

W ciągu ostatnich kilkunastu lat obserwuje się niepokojący i systematyczny spadek odsetka zaszczepionych dzieci. Narastająca skala odmów rodziców, napędzana głównie przez dezinformację rozpowszechnianą w mediach społecznościowych, sprawiła, że problem ten ewoluuje z lokalnych incydentów do poziomu globalnego zagrożenia zdrowotnego. W 2023 roku w Polsce odnotowano 87,3 tys. uchybień od szczepień obowiązkowych (PZH). Utrzymywanie się tego trendu prowadzi już do pojawienia się ognisk chorób takich jak odra, które jeszcze dziesięć lat temu w Europie były niemal całkowicie wyeliminowane. Zrozumienie przyczyn tego zjawiska stanowi ogromne wyzwanie dla organizatorów opieki zdrowotnej oraz szerokie pole badawcze dla naukowców. Problem ten, znajdujący się na pograniczu socjologii i medycyny jest jednym z najbardziej aktualnych zagadnień zdrowia publicznego. W warunkach narastającej dezinformacji, spadku zaufania do instytucji oraz tzw. autorytetów analiza uwarunkowań decyzji szczepiennych rodziców ma znaczenie nie tylko naukowe, lecz także bezpośrednio praktyczne i społeczne.

Na recenzowaną rozprawę doktorską składają się dwie prace opublikowane w recenzowanych czasopismach indeksowanych na tzw. liście filadelfijskiej.

Publikacja nr 1:

Janiak, S.; Piszczek, E.; Buczkowski, K. Parental doubts regarding childhood vaccinations after the COVID-19 pandemic: A qualitative study from Poland. *Front. Public Health* 2025, 13, 1606815. IF= 3,4; MNiE: 100 pkt

oraz

Publikacja nr 2:

Janiak, S.; Piszczek, E.; Buczkowska, A.; Buczkowski, K. Parental Vaccine Hesitancy, Trust in Physicians, and Future Vaccination Intentions: A PACV Cross-Sectional Study. *Vaccines* 2025, 13, 1127. IF= 3,4; MNiE: 140 pkt.

W obu ww. publikacjach doktorantka jest pierwszą autorką a jej wiodący udział znajduje potwierdzenie zarówno w notach redakcyjnych jak i oświadczeniach współautorów.

UNIwersytet
WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE

WYDZIAŁ LEKARSKI, COLLEGIUM MEDICUM
KATEDRA MEDYCYNY RODZINNEJ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH

10-082 Olsztyn, ul. Warszawska 30, tel. (89) 524 61 65, fax (89) 523 45 07

W publikacji nr 1 autorka, wykorzystując metodologię badań jakościowych, analizuje wywiady pogłębione, identyfikując główne źródła obaw związanych ze szczepieniami dzieci. Do najważniejszych z nich zalicza obawy przed niepożądanymi odczynami poszczepiennymi, niedostatecznie efektywną komunikację z personelem medycznym, ograniczone zaufanie do kalendarza szczepień, subiektywną ocenę ryzyka, wpływ treści dezinformacyjnych oraz bariery organizacyjne i ekonomiczne. Praca wnosi istotny wkład do badań nad społecznymi determinantami postaw wobec szczepień ochronnych, a jej wartość wynika zarówno z warstwy poznawczej, jak i z praktycznego znaczenia sformułowanych wniosków. Na szczególne podkreślenie zasługuje wskazanie potrzeby wzmacniania kompetencji komunikacyjnych personelu medycznego oraz doskonalenia strategii przekazywania rzetelnych, spójnych i opartych na dowodach naukowych informacji dotyczących szczepień.

W publikacji nr 2 autorka koncentruje się na zależności między wahaniem szczepiennym rodziców, poziomem zaufania do lekarzy a deklarowanymi przyszłymi decyzjami dotyczącymi szczepień dzieci. W przekrojowym badaniu ankietowym online, przeprowadzonym z wykorzystaniem zwalidowanego kwestionariusza PACV, wywiadem objęto 1046 rodziców, uzyskując 1701 odpowiedzi dotyczących dzieci. Uzyskane wyniki wykazały przewagę postaw pozytywnych wobec szczepień, przy czym kluczowym czynnikiem różnicującym postawy rodzicielskie okazał się poziom zaufania do lekarza oraz do programu szczepień. Na podkreślenie zasługuje również wykazanie, że nawet w grupie rodziców uprzednio rezygnujących ze szczepień część badanych deklarowała gotowość do zmiany stanowiska w przyszłości. Wskazuje to na dynamiczny charakter postaw i możliwość ich modyfikacji pod wpływem właściwej komunikacji medycznej. Praca wnosi cenny wkład do badań nad społecznymi i relacyjnymi determinantami akceptacji szczepień. Jej wartość poznawcza i aplikacyjna polega na podkreśleniu znaczenia komunikacji ukierunkowanej na budowaniu zaufania jako istotnego elementu działań profilaktycznych.

W mojej ocenie obie publikacje zawarte w dysertacji są wartościowe i spójne. Ich wartość poznawczą oraz potencjalny wpływ na kierunki dalszych badań oceniam bardzo wysoko. Prace te mogą stanowić wstęp do kolejnych badań nad strategiami postępowania z rodzicami, których postawa wobec szczepień jest negatywna. Docelowe opracowanie zaleceń w tym temacie to ogromne wyzwanie.

Bezdiskusyjna jest aktualność rozprawy. W dobie nasilonych sporów wokół szczepień, rozpowszechniania treści dezinformacyjnych i osłabienia zaufania do autorytetów medycznych, problem podjęty przez autorkę ma charakter nie tylko naukowy, lecz także cywilizacyjny. Szczepienia ochronne pozostają jednym z podstawowych narzędzi profilaktyki zdrowotnej, a wszelkie zjawiska osłabiające ich akceptację przekładają się na bezpieczeństwo całej populacji, w tym osób najbardziej narażonych. Rozprawa lek. Sandry Janiak wpisuje się więc w obszar badań o szczególnym znaczeniu społecznym, dotycząc nie tylko jednostkowych wyborów rodziców, ale także jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i skuteczności działań profilaktycznych w skali populacyjnej.

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska lek. Sandry Janiak została przygotowana w bardzo starannej formie edycyjnej, napisana jest poprawną polszczyzną, odpowiednio skorygowana stylistycznie, gramatycznie i ortograficznie. Autorka trafnie sformułowała główny cel pracy, którym była

UNIwersytet
WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE

WYDZIAŁ LEKARSKI, COLLEGIUM MEDICUM
KATEDRA MEDYCyny RODZINNEJ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH

10-082 Olsztyn, ul. Warszawska 30, tel (89) 524 61 65, fax (89) 523 45 07

identyfikacja i analiza przyczyn wahań rodziców wobec szczepień ochronnych dzieci w Polsce oraz ocena roli personelu medycznego w procesie decyzyjnym. Na podkreślenie zasługuje fakt, że cele szczegółowe zostały dobrze uporządkowane i logicznie powiązane z przyjętą koncepcją badawczą. Szczególnie cenne jest osadzenie rozważań wokół kategorii zaufania – zarówno do lekarza, jak i do kalendarza szczepień oraz szerzej rozumianego systemu ochrony zdrowia. Taki sposób ujęcia problemu pozwala wyjść poza proste przeciwstawienie postaw „pro-” i „antyszczepiennych” i uchwycić rzeczywisty, wielowymiarowy charakter wahań szczepiennych. Wnioski zostały poprawnie sformułowane na podstawie wyników własnych badań.

Reasumując, przedstawiona do oceny rozprawa doktorska lek. Sandry Janiak pt. „Przyczyny wahań rodziców wobec szczepień ochronnych dzieci oraz rola personelu medycznego w podejmowaniu decyzji szczepiennych”, obejmująca cykl publikacji na ww. temat wnosi ważny i oryginalny wkład do nauki oraz może pomóc w optymalizowaniu sposobów komunikacji z rodzicami, których obawy przed szczepieniami są większe.

Kończąc, pragnę podkreślić, że będąc świadom, że do obowiązków recenzenta należy znalezienie choćby drobnych uchybień, mogę jedynie stwierdzić, że jest to jedna z najlepszych dysertacji, jakie kiedykolwiek miałem przyjemność recenzować.

Stwierdzam, że przedstawiona do oceny rozprawa doktorska spełnia wszystkie wymogi ustawowe stawiane pracy doktorskiej i wnoszę do Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu o dopuszczenie lek. Sandry Janiak do dalszych etapów postępowania doktorskiego.

Uwzględniając wyjątkową aktualność podjętego problemu badawczego oraz jego znakomitą (pod każdym względem) realizację, wnoszę o wyróżnienie niniejszej rozprawy doktorskiej.

Olsztyn 18.03.2026

prof. dr hab. n. med. JERZY ROMASZKO
lekarz specjalista
chorób wewnętrznych
i medycyny rodzinnej
8195941